

Übergangsweise, Goethe Institut Marcel Wesdorp 13 maart 2020

Beste Marcel, beste mensen,
Waar moet je zoeken als je de grond der dingen wilt kennen? In de natuur, op straat, in een boek? De werkelijkheid kan verwarrend zijn voor een zoektocht naar oorsprong. Aloude methoden zijn; ballast overboord, leven in eenvoud, retraite. Maar je kan ook een wereld buiten de wereld om scheppen, waarin niet meer te elimineren valt, een wereld van essenties. Dit voorrecht van de kunstenaar, een wereld maken, heeft MW zich toegeëigend.

Marcel is jarenlang thuisgebleven om landschappen en kaarten te maken om daarin op zoektocht te gaan, of beter gezegd: zijn zoektochten leveren kaarten en bestemmingen op. De computer en de druktechniek zijn de werktuigen, het gereedschap waarmee hij gebieden boetseert en poneert. MW vindt zijn persoonlijke bewegingsvrijheid in de schepping van een wereld zonder spullen en zonder regeringen, zonder huizen, verkeer, vegetatie, en – de meest verlossende afwezigheid – zonder mensen. Hij dwaalt door een zelf gecreëerde wereld, oh paradox! Hij legt onherbergzame gebieden aan om zich er vervolgens in thuis te voelen en ons overheen te laten vliegen.

Vaak vallen de woorden leegte en landschap in de beschouwingen van filosofen. Hoe is dat te rijmen? Lege landschappen – woestijnen denken we dan al gauw – barsten van het leven, beweging en kleur; het zijn staalkaarten van geologische fenomenen; we zien een gepolijste geologische tijd.

Een landschap, een gebied met een horizon, een weidsheid met voor-, midden- en achtergrond, kan ik alleen leegte noemen als ik denk aan het ontbreken van huisjes, boompjes en beestjes. Afwezigheid is echter geen leegte. Ik zie reliëfs van duizenden scheuren, dalen, hellingen, formaties en toppen. Ik zie grond, geplooiden lagen – niet zozeer landschap maar gewoonweg land – in alle hoogtes, verten en diepten denkbaar.

Marcel, mag ik deze landschappen reliëfs noemen? Het combineert twee betekenissen: het reliëf van de aarde en de beeldhouwkundige tekening. Ik sta tegenover digitale reliëfs en laat me leiden door de associaties met tektoniek, lava, het begin of het einde van de aardbol. Maar de stilte die in de reliëfs huist en de traagheid die in de films besloten ligt, brengen me ook naar gebieden waar ik alleen met mijn verbeelding kom: gevoel, ziel, gemoed. Ik geef me niet over aan een leegte, maar aan de volte. Bijvoorbeeld de volte van het gevoel de richting kwijt te raken of het idee losgeweekt te worden in mijn zijn; of een plots diep verlangen naar het eeuwig avontuurlijke. De rede, het verstand bieden geen uitkomst. Ik maak in die tijdsspanne die ik met het kunstwerk doorbreng, tijd om betekenis te geven en keuzes te maken, te laten gaan, en me over te geven. Het lijkt net of ik op een schommel zit en iemand mij steeds harder en hoger duwt en dat enge, lekkere gevoel naar boven borrelt. En

dat alles gebeurt terwijl ik naar een monochroom oppervlak van een print aan een witte muur kijk. Wonderlijk!

Het verschil tussen beeld en werkelijkheid, het verlangen een werkelijkheid te scheppen met de middelen van de kunst brengt mij naar de mythe van Pygmalion; de beeldhouwer die zijn vrouwensculptuur tot leven kust. Laat mij in de lijst stappen en me overgeven aan het dolen en dwalen.

Op het eerste gezicht lijken het verrukkelijke reisbestemmingen, op minutieus uitgetekende landschappen en stafkaarten, waar je nooit kan verdwalen. Ideaal voor iemand zonder richtingsgevoel, zoals ik. De verzonnen horizon vormt houvast, biedt perspectief, ook al wordt de kim onderbroken en zien we even een stukje niets, om los te komen van de dwingende structuren. Vervolgens zien we berekende verdichtingen in verschillend perspectief. Die rij duintjes bijvoorbeeld loopt naar het oosten, wordt onverwachts afgebogen naar het noorden. Er wordt gespeeld in de ruimte en met de eigenschappen ruimte. Juist de secure kijker, de reiziger in spé, wordt vaak op het verkeerde been gezet. Keer op keer wordt het perspectief verlegd en iedere keer weer is het een verrassing. In alle windrichtingen bevinden zich fractale dieptes.

Dan valt op dat er geen tijd is, niet zozeer de leegte domineert, zoals beweerd, maar de tijdeloosheid. Wordt het dag of nacht, verdwijnt het licht, of komt het op? Een reis in dit landschap is een vorm van stilstand. Een landschap van overwegingen. Ik stel me voor dat dit een anatomische les van denken is: ik krijg een blik in een binnenste. Een landschap als een buitenste binnenste, binnenste buiten.

Waar ben je? Marcel?

Landa van Vliet
maart 2020
(niet uitgesproken)